

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترق

شنبه ۱۱ بهمن ۱۴۰۴ • ۱۱ شعبان ۱۴۴۷ • ۳۱ ژانویه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۱۸ • صفحه ۷۰۰۵
اذان ظهرتهران ۱۲:۱۸ • اذان مغرب ۱۷:۵۰ • اذان صبح فردا ۵:۳۹ • طلوع آفتاب ۷:۰۵

سریع‌خوانی

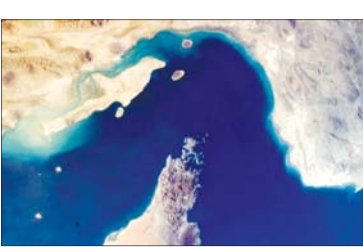
روزهای سخت تحلیلگران

آردشیر سیار سریع

در این روزها که سرعت تحولات جهان روی دو ایکس است و دفتر حوادث بین‌المللی دقیقه به دقیقه ورق می‌خورد، برای خودمان هم یک مقدار عجیب است که ما جمعه این ستون را می‌نویسیم و شنبه به دست شما می‌رسد. در لحظه نگارش این ستون، آقای عراقچی در ترکیه است و وضعیت منطقه- تاکید می‌کنیم در رسانه‌ها- از روزهای گذشته آرام‌تر شده ولی فردا که شما در حال خواندن این ستور هستید، احتمالاً دیپلمات‌ها به تهران برگشته‌اند و کلا جهان تبدیل به جهانی دیگر شده. به قول هراکلیتوس: «نمی‌توان در یک رودخانه دو بار پا گذاشت، چراکه هنگامی که برای بار دوم از آن عبور می‌کنی، دیگر نه آن رودخانه، رودخانه قبلی است و نه تو آن آدم قبلی». جهان امروز هم دیگر شهابتی به جهان پیشین ندارد. مثلاً تا قبل از مسائل گرینلند اگر کسی می‌گفت کانادا و انگلیس از لج آمریکا زنبیل می‌گذارند توی صف دیدار با مقامات چینی، احتمالاً فکر می‌کردیم جنس قاطی‌دار مصرف کرده، ولی امروز می‌بینیم استارمر می‌نشیند جلوی ششی جین‌پینگ و درباره بازی اخیر منچستر و آرسنال تبادل نظر می‌کنند. جولانی می‌رود روسیه و اظهار می‌دارد که داداش گذشته‌ها گذشته، بیایید همکاری کنیم. حالا نمی‌دانم من این وسط چرا این‌قدر اخبار جهان را دنبال می‌کنم. سر پیازم یا ته پیاز، مشخص نیست.

صبح تا شب می‌نشینم تحلیل‌های مختلف را می‌خوانم و بیشتر سردردکم می‌شوم. یک عده می‌گویند اگر حمله‌ای شود، نفت ۵۰۰ دلار می‌شود و خود آمریکا کن‌فیكون می‌شود. عده‌ای هم می‌گویند هیچ هزینه‌ای برایشان ندارد. یک سری می‌گویند هنوز دیپلماسی کار می‌کند، عده زیادی هم می‌گویند دیپلماسی به بن‌بست رسیده. شما می‌توانید تحلیلگر نباشید اما بعد از یک مدت خبرخوانی و مرور تحلیل‌ها بالاخره تا حدی می‌توانید سره را از ناسره تشخیص دهید. اکثر این تحلیل‌هایی که ما می‌بینیم، بیشتر به آرزو شباهت دارند. بعضی آرزوها جدیدند و خیلی‌ها قدیمی. مثلاً تحلیلگر داریم چندین سال است که می‌گویند فلان اتفاق خواهد افتاد (یا نخواهد افتاد) و هیچ‌کدام از تحلیل‌هایش هم درست درنیامده اما باز اصرار دارد همه رویدادها را بریزد توی همان دستگاه فکری قدیم، به این امید که بالاخره یک روزی آن تحلیل درست دربیاید. آدم این چیزها را که می‌بیند، خدا را شکر می‌کند که تحلیلگر نشده. به طور مثال بنده ۱۵ سال است ستون می‌نویسم و در همه این ۱۵ سال هم خودآگاه و ناخودآگاهم متوجه این قضیه بوده‌ام که دارم چرت و پرت می‌گویم. مخاطب هم براساس این با مطلب مواجه می‌شود. اما زندگی برای تحلیلگر این‌گونه نیست. بهترین‌شان مدام استرس دارند که مبادا چرت و پرت گفته باشند، بدترین‌شان هم دست‌وپا می‌زنند که بالاخره چرخ روزگار طوری بچرخد که آن چرت و پرت اولیه‌شان یک روزی درست دربیاید و رخ عصاب بگیرند و بگویند بنده چند سال پیش عرض کرده بودم خدمت‌تان که فلان... عرضم این است که در این روزها که سیاست‌مداران رده اول هم از فردای جهان خبر ندارند، تحلیل‌هایی که با پیش‌بینی‌های قاطع همراه‌اند، فقط باعث خستگی ذهن تحلیلگر می‌شوند و مخاطب هم در کشاکش خوف و رجا از وسط جرمی خورده.

مسعود پزشکیان به عنوان رئیس جمهوری که قرار بود اتفاقاتی نظیر ۱۴۰۱ در زمان حضورش بر این جایگاه رخ ندهد، به عرصه آمد و توانست رضایت حداقلی پایین‌تر از ۵۰ درصد رأی‌دهندگان را کسب کند. اما خیلی زود با آزمونی بزرگ روبه‌رو شد. طی دو روز اعتراضات، تعداد بسیاری کشته شدند و طبق آمار رسمی بیش از هزار نفر در بیمارستان فارابی عمل جراحی چشم انجام داده‌اند و هنوز ۴۰۰ نفر در بیمارستان‌ها بستری و تحت عمل‌های سنگین جراحی هستند. نمایندگان و مسئولان بارها از مجروحان درخواست کردند حتی اگر شده با نام مستعار به بیمارستان‌ها مراجعه و از خدمات پزشکی استفاده کنند. اینها همه غیر از تعداد کشته‌شدگان است. حالا مسعود پزشکیان پس از اینکه آمار چندهزارنفری کشته‌شدگان در شبکه‌های تلویزیونی اعلام شد، دستور داده نام تمام کشته‌شدگان همراه با کد ملی و مشخصاتشان اعلام شود. آمار رسمی اعلام‌شده از سوی دولت ۳۱۱۷ نفر است؛ یعنی حدود سه برابر تعداد شهدای جنگ ۱۲روزه اسرائیل.

این دستور انتشار دقیق نام‌ها در حالی صادر شده است که پس از اعتراضات دی‌ماه ۱۴۰۴، بلافاصله جنگی دیگر آغاز شد: جنگ بر سر عدد؛ عدد کشته‌شدگان. عددی که هم نشانه عمق فاجعه است و هم ابزار رقابت سیاسی. تا پیش از فراخوان از خارج، گزارش‌ها حاکی از آن بود که شمار کشته‌شدگان -که اغلب در شهرهای غرب کشور ثبت شده بودند- به چندصد نفر نمی‌رسد. اما پس از فراخوان و خشونت‌های پیاپی‌های آن، ناگهان روایت‌ها تغییر کرد. شبکه‌های خارجی عده‌های بالایی را اعلام می‌کنند. دولت هم عدد رسمی ۳۱۱۷ نفر را اعلام کرده است، رقمی که گروهی در آن تشکیک می‌کنند.

غرور ملی به عنوان یکی از مؤلفه‌های هویت جمعی، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌دهی به ادراکات، تصمیم‌ها و کنش‌های سیاست خارجی ایفا می‌کند. هویت یک ساختار پویا و چندوجهی است که شامل ویژگی‌ها، ارزش‌ها، باورها و تجربیات مختلفی است که یک فرد یا گروه را تعریف می‌کند و فرایندی سیال است. در ایران معاصر، غرور ملی نه صرفاً بازتابی از گذشته تاریخی، بلکه سازه‌ای مدرن و بازتفسیرشده بوده که در تعامل میان تجربه‌های تاریخی، بازنمایی‌های گفتمانی و ادراک از تهدید و منزلت بین‌المللی شکل گرفته است. غرور ملی در ایران معاصر، برخلاف برداشت‌های ساده‌انگارانه، امتداد مستقیم شکوه باستانی یا صرفاً محصول ملی‌گرایی مدرن نیست، بلکه نتیجه بازخوانی مدرن ذخایر نمادین تاریخی در بستر فقدان یا ناتمامی دولت-ملت مدرن است. از دیدگاه عبدالحسین زرین‌کوب، آنچه در ایران مایه غرور است، بیش از فتوحات در بنیان‌های اخلاقی، در مدارا و انسان‌گرایی ریشه دارد. همان‌گونه که ادوارد سعید در شرق‌شناسی تأکید می‌کند، مفهوم شرق در مقابل غرب صرفاً یک مکان نیست؛ هر دو مفاهیمی جغرافیایی و فرهنگی برخاسته دست و ذهن بشر هستند. بنابراین، شرق نیز مانند غرب، ایده‌ای است دارای یک پیشینه و سنت فکری و تخیل و واژگانی که آن را تحقق بخشیده است. از قعر هزاره پیش از میلاد تا وضعیت کنونی با تمامی تاریخ، فرهنگ و ادیان‌ش در دل ملی‌گرایی می‌کنجد. اهتنام به امر غرور ملی نیازمند بررسی آن در سایه دولت-ملت است که مفهومی مربوط به دوران مدرن بوده و ایران به لحاظ ساختاری هنوز وارد محاسبات دقیق دنیای مدرن نشده است. بنابراین ملی‌گرایی ما آمیخته و خلط‌شده با میهن‌پرستی است که مفهومی لوکال و مربوط به حفظ تمامیت ارضی و جغرافیاست. مثلاً یک زمانی تا تنگه داردائل جزئی از خاک ایران بوده، اما امروزه نیست و دل‌تنگی از نبودنش را هم نداریم. در تفکیک و تشخیص میان مفهوم میهن‌پرستی

در چنین وضعیتی، دسترسی به آمار حقیقی چگونه ممکن می‌شود؟ راستی آزمایی چنین آمارهایی در تجربه‌های جهانی بر سه پایه استوار بوده است:

نخست، شمارش اسمی، یعنی گردآوری نام، سن، محل و تاریخ کشته‌شدن افراد از طریق خانواده‌ها، بیمارستان‌ها، گورستان‌ها، تصاویر و شبکه‌های محلی. این روش کند اما دقیق‌ترین شیوه است و بدون فهرست اسمی، هر عددی بیشتر به ادعا شباهت دارد تا گزارش. دوم، برآورد آماری است که در آن با نمونه‌گیری از مناطق یا بازه‌های زمانی مشخص و تعمیم آن به کل کشور، تخمین زده می‌شود که چه تعداد جان باخته‌اند. این روش در کشورهایی مانند عراق و سودان به کار رفته، اما نتیجه آن همیشه به صورت یک بازه ارانه می‌شود، نه یک رقم قطعی.

سوم، تطبیق منابع مستقل است؛ یعنی مقایسه داده‌های دولت، رسانه‌ها، نهادهای حقوق‌بشری و گزارش‌های محلی. اگر این منابع به عددهایی نزدیک برسند، می‌توان گفت تخمین معتبر است، اما وقتی فاصله از چند هزار تا چنددهه‌هزار نفر می‌رسد، به این معناست که هنوز در قلمرو روایت‌های سیاسی هستیم. نه حقیقت‌یابی. تجربه‌های جهانی نیز نشان می‌دهد عدد واقعی معمولاً جایی میان این دو روایت قرار می‌گیرد. در اعتراضات شیلی، ابتدا روایت‌ها از تلفات بسیار بالا سخن می‌گفتند، اما بررسی‌های بعدی نهادهای حقوق‌بشری عددهای پایین‌تری را نشان داد. در سوریه، برعکس، دولت آمار را کوچک جلوه داد و بعدها با انتشار فهرست اسمی مشخص شد تلفات بسیار بیشتر بوده است.

دسترسی به آمار حقیقی در شرایط بحران، یک فرایند طولانی و پرهزینه است، نه یک اعلام خبری. حقیقت نه با شعار به دست

روایت

ادراک غرور ملی

نسترن تربتی

دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل

و ملی‌گرایی، این نکته وجود دارد که ملی‌گرایی نسبتی با قدرت دارد، اما دولت به معنای مدرنش در ایران به صورت کامل شکل نگرفته است. از زمان کوروش و سایر شاهان هخامنشی تا یزگرد سوم ساسانی، از سلاجقه و غزنویان و دیللمه تا پهلوی، همگی شاه و حاکم بوده‌اند و دولت-ملت به مفهوم مدرن که از زمان رضاخان سنگ‌بنای آن نهاده شده، هنوز امری ناقص است و رشد متناسبی نکرده. در متون و ادبیات ایرانی حتی وقتی به سراغ شاهنامه می‌رویم، مردم و ملت را غایب می‌بینیم. در شاهنامه غرور و نام و ننگ از آن پهلوانان است، نه مردم. رستم در پاسخ اسفندیار می‌گوید: که گفتت برو دست رستم بیند / نبیند مرا دست چرخ بلند. در واقع این پهلوانی رستم است که اجازه تسلیم‌شدن نمی‌دهد، نه مردمی‌بودن. یا وقتی سراغ نصیحه‌الملوک می‌رویم، روی سخن با هسته قدرت و شاهان است، نه مردمی که رعایایی بیش نیستند. فرایند توسعه دولت-ملت و شکل‌گیری مؤلفه‌های ملی‌گرایی، از لوازم اساسی حفظ تمامیت ارضی هر کشوری است و فقدان توجه به امر توسعه سیاسی و فرایند تشکیل دولت-ملت، آسیب‌های جبران‌ناپذیری در پی دارد. طبق نظریه یوازه و کلیبر، غرور ملی از چهار مؤلفه تشکیل می‌شود: هویت؛ در تعریف ما در برابر دیگری؛ استقلال؛ حساسیت در برابر سلطه خارجی؛ منزلت؛ جایگاه نمایین در نظام بین‌الملل؛ شایستگی؛ باور به توانمندی ملی. بنابراین احساسات ناشی از غرور ملی چارچوبی ادراکی تصمیم‌گیران را شکل می‌دهد و تعیین می‌کند کدام کنش قابل قبول، تحقیرآمیز یا ضروری تلقی می‌شود. بعد از انقلاب اسلامی ایران، غرور ملی را در سه مقطع بحران گروگان‌گیری و تسخیر سفارت آمریکا، پرونده هسته‌ای و توافق برجام و

کل ترکیب یکی از زیباترین گل‌های ییازی است که با فرارسیدن فصل سرما و زمستان، گل‌دهی آن آغاز می‌شود. ۶۰ گونه کل ترکیب با شش رنگ در جهان کشت می‌شود که در کشور ایران چهار گونه آن را می‌توان در دشت‌ها و کوهپایه‌های زاگرس و استان‌های ایلام، لرستان، خوزستان فارس، کهگیلویه و مزندران مشاهده کرد. کل ترکیبی که در مازندران کشت می‌شود به علت رطوبت بالا، از نوع درشت است و ماندگاری بیشتری در مقایسه با سایر انواع آن دارد. عکس: مصطفی شاجعی، ایسنا

instagram:sharghdaily1
twitter:sharghdaily
youtube:sharghdaily
Telegram:SharghDaily
apararat:tasvirshargh
www.sharghdaily.com

آمار جان باختگان دی‌ماه را چگونه باید راستی آزمایی کرد؟

می‌آید و نه با عددسازی، بلکه با نام‌ها، سندها، روش‌های روشن و امکان بررسی مستقل شکل می‌گیرد. تا زمانی که آمارها از چند هزار تا چندده‌هزار در نوسان‌اند، باید پذیرفت که هنوز در قلمرو روایت‌ها هستیم، نه واقعیت.

هرچند قرار است بر اساس دستور رئیس‌جمهور اسامی و مشخصات همه جان‌باختگان حوادث تلخ و مصیبت‌بار اخیر به‌صورت علنی منتشر شود، این قدم کوچکی در برابر ترومای جمعی پیش آمده و حوادث تلخ رخ داده است. حوادثی که هر فیلم و ذره‌ای کوچک از آن نشان از درد بزرگ خانواده‌ها دارد و جمع زیادی را دچار ترومای جمعی کرده است.

به‌شدت نیاز است تا برای باورپذیری و دقت انتشار اسامی سازوکاری در نظر گرفته شود تا هر اطلاعات و گزاره مغایری نیز به‌طور دقیق بررسی و راستی آزمایی شود.

اگر این روند با شفافیت و امکان راستی‌آزمایی از سوی مردم و نهادهای مردمی همراه باشد، کاری نامتعارف و متفاوت در برخورد دولت‌ها با چنین پدیده‌هایی است.

بی‌تردید بهترین روش راستی‌آزمایی انتشار اسامی، کم ملی و تصویر است. با توجه به دسترسی به اینترنت و امکان ارسال مشخصات، همین مطالبه را باید از همه افراد و رسانه‌ها و مؤسساتی که آمار کشته‌شدگان را می‌دهند، خواست و قطعاً اگر این روند انجام نشود باید بدون چنین اطلاعاتی در داده‌هایشان شک کرد. البته تناقض‌های بسیاری در این میان وجود دارد. حتی گزارش‌هایی در حال انتشار در شبکه‌ای اجتماعی است که بسیاری بدون شناسایی شدن و به عنوان مجهول‌الهویه به خاک سپرده شده‌اند. این مسیر بی‌تردید نیاز به همراهی نهادهای مدنی و اعتماد مردم دارد.

یادداشت

نبرد نامرئی ذهن‌ها

سعید خادمی*

جنگ‌های امروز بیش از توپ و تانک با نبردهای بی‌صدا در ذهن‌ها جریان می‌یابند. به این پدیده در ادبیات امنیتی و جامعه‌شناسختی، «جنگ شناختی» گفته می‌شود: تلاش سازمان‌یافته برای اثرگذاری بر نحوه فهم، تحلیل و تصمیم‌گیری جامعه، بدون تحریف لزوماً واقعیات. کافی است چارچوب تحلیل مردم تغییر کند تا نتیجه‌گیری‌ها، نگاه‌ها و حتی احساساتشان نسبت به آینده دستخوش تغییر شود. ایران در این زمینه، زمین آماده‌ای است. فشار اقتصادی، شکاف نسلی و مطالبات انباشته، ذهن جامعه را آسیب‌پذیر کرده است. جنگ شناختی آمریکا و رژیم صهیونیستی، بیشتر از زور نظامی، به مهندسی معنا و روایت‌ها متکی است. هدف نه الزاماً انکار واقعیات، بلکه تغییر برداشت مردم از آنهاست. اینکه چه اتفاقی «مرکز توجه» قرار بگیرد، چه چیزی حاشیه شود و چه نتیجه‌ای قطعی جلوه کند، رسانه نقش محوری دارد. از دست رفتن مرجعیت رسانه‌های رسمی و محدودیت اینترنت باعث شده شبکه‌هایی مانند ایران‌اینترنشنال، با تأثیرگذاری بیشتری روایت‌های انتخاب‌شده را در ذهن مخاطب حک کنند. انتخاب تصاویر، لحن گوینده، موسیقی، زیرنویس و تکرار خبر، همه ابزارهایی برای شکل‌دهی ذهن مخاطب هستند. این رسانه‌ها چارچوب تحلیل مخاطب را مهندسی می‌کنند. اعتراض‌ها برجسته می‌شوند، اما زمینه‌ها پیچیدگی‌ها و زاویه مخالف دیده نمی‌شوند. ضعف‌های حکمرانی برجسته می‌شوند، اصلاح‌ها و پاسخ‌ها اغلب حذف می‌شوند و تصویر نهایی ساده، قطبی و هیجانی است. با این حال مردم صرفاً قربانی نیستند. هر انتخاب رسانه‌ای، هر دقیقه تماشا و هر برداشت از روایت، در این جنگ نقش دارد. جنگ شناختی معمولاً زمانی موفق‌تر است که خلا روایت و اعتماد در داخل وجود داشته باشد. حکمرانی با واکنش دیرنگام یا مبهم، میدان روایت را خالی می‌کند و همان روایت‌های انتخاب‌شده تثبیت می‌شوند. پاسخ فعال به این جنگ، نه ناسنور و نه انکار، بلکه شفافیت، مسئولیت‌پذیری و ارائه روایت بدیل است. رسانه قدرتی فراتر از خبر دارد؛ احساس زمانه چارچوب فهم را می‌سازد. جامعه‌ای که پرسشگر باشد و روایت‌ها را تحلیل کند، کمتر دستکاری می‌شود. حکمرانی‌ای که شفاف و پاسخ‌گو باشد، اثر عملیات شناختی دشمن را کاهش می‌دهد و اعتماد عمومی را بازسازی می‌کند. جنگ شناختی، اگر درست فهم نشود، می‌تواند همان کاری را با جامعه بکند که هیچ تحریم یا فشار خارجی نتوانسته است. این جنگ بر سر فهم، معنا و اعتماد است

و میدان آن نه خیابان، بلکه ذهن ایرانیان است. هر سکوت، هر بی‌تفاوتی و هر نگاه منفعل، به تثبیت روایت‌های آماده دشمن کمک می‌کند. پیروزی در این نبرد در افزایش آگاهی، پرسشگری و بازپس‌گیری روایت توسط مردم و حکمرانی مسئولانه است. هر ذهن ایرانی که با دقت و پرسشگری روایت‌ها را می‌بیند، خط دفاعی مهمی در برابر جنگ شناختی ایجاد می‌کند و میج ببب، تحریم یا رسانه خارجی نمی‌تواند آن را بشکند.

♦ **مدیر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان بهزیستی کشور**

شبکه خوانی

یک ازدواج ساده

این روزها کمتر کسی حال و حوصله برگزاری یا شرکت در مراسم عروسی را دارد. با گشت‌وگذاری در شبکه‌های اجتماعی درمی‌یابیم بسیاری با توجه به حوادث اخیر روزگار سخت و پر اندوهی را سپری می‌کنند. در این میان برخی که از ماه‌ها قبل برای ماه شعبان برنامه‌ریزی کرده بودند نیز چندان تمایلی برای برگزاری مراسم ندارند و با حداقل‌ها می‌خواهند زندگی مشترک خود را شروع کنند. خرید حلقه طلا یکی از نیازهای اولیه و حداقلی است که از سوی بسیاری از خانواده‌های ایرانی به عنوان ضروری‌ترین هزینه ازدواج در نظر گرفته می‌شود. علاوه بر این غم و غصه فراگیر، در این روزها قیمت هر گرم طلای ۱۸ عیار حدود ۲۰ میلیون تومان شده است. فرارو گزارش می‌دهد حداقل‌های خرید حلقه منتشر کرده است. به نظر می‌رسد بازار با توجه به شرایط و افزایش قیمت‌ها توانسته است به سرعت نمونه‌هایی را عرضه کند. در بازار طلافروشان هم حلقه‌های زیر یک گرم در بخش طلاهای میانی‌مال پیدا می‌شوند. این حلقه‌ها بیشتر برای نامزدی خریداری می‌شوند و به احتساب اجرت کار ۲۰ تا ۲۵ میلیون تومان قیمت دارند.

با توجه به اینکه حلقه نامزدی، از حلقه ازدواج ظریف‌تر و سبک‌تر طراحی می‌شود، در مواردی قیمت آن کمتر هم هست.

۱۰۰ نانومتر

سرانجام مشخص شد سرطان چگونه در بدن متاستاز می‌دهد و از اندامی به اندامی دیگر سرایت می‌کند. این موضوع را «واحه ترکیزبان»، استاد دانشگاه فناوری ای‌تی‌اس، به همراه تیمش و با همکاری پرفسور جولیا بورنیه از دانشگاه مک‌گیل در هشت سال دنبال کرده است. هدف او جلوگیری از گسترش سرطان در سراسر بدن بود. او گفت: «آنیم من نانوذرات لیپیدی را مطالعه می‌کند که اندازه آنها به‌سختی صد نانومتر است و با چشم غیرمسلح قابل مشاهده نیستند. اولین وظیفه ما درک مسیر متاستاز است، سپس سعی می‌کنیم روش‌های مختلفی را برای تزریق داروها به بدن تعیین کنیم. نانوذرات لیپیدی مانند لیپوزوم‌ها با رویکردهای مرسوم برای درمان سرطان متفاوت هستند، زیرا آنها داروها را مستقیماً به سلول‌های تومور می‌رسانند.

۳۱ عملیات

تسنیم: ۳۱ عملیات بارورسازی ابرها از آغاز سال آبی جاری انجام شده است. این عملیات‌ها در حوضه‌های شمال غرب، دریاچه ارومیه، البرز، قزوین و تهران، خراسان‌های رضوی و شمالی و همچنین حوضه جنوب غرب کشور انجام شده است. اقدامات با به‌کارگیری پهپاد و هواپیما در گستره حوضه‌های آبریز انجام شده است. به طور کلی ۱۶ عملیات به وسیله پهپاد و ۱۵ عملیات با بهره‌گیری از هواپیما اجرا شد. به هرحال با وجود بارندگی‌ها، فقط ۳۴ درصد ظرفیت کل سدها پر است. سد استقلال با ۱۹۴ میلیون متر مکعب، سد شمیل و نیان با موجودی ۴۹ میلیون متر مکعب، سد سرنی در استان هرمزگان با ۲۴ میلیون متر مکعب و سد نسا در استان کرمان ۳۷ میلیون متر مکعب موجودی دارند.